

Teisipäev
-2...4

Kolmapäev
-5...0

Neljapäev
-3...-7

www.ilm.ee

Nädaline

Nr. 134 (2438) TEISIPÄEV, 23. november 2010

SÕLTUMATU AJALEHT

HIND 10 kr (0.64 €)

Geobioloog Rein Hanstein ja Ants Talioja Ülemiste järve kaldal. Mehed usuvad, et Nabala karstiaala on vete kaudu seotud Ülemiste järvega. Ülemistest saab Tallinn oma joogi- ja pesuvee.

Foto: VIIO AITSAM

Karstiaala kütab kirgi, vaatamata mõningale selgusele

Margus Mikomägi

16. novembril kohtus keskkonnaminister Jaanus Tamkivi Kiili, Kose, Kohila ja Saku vallavanemate ning Nabala Keskkonnakaitse Ühingu esindajaga, et arutada Nabala lubjakivimaardlas täiendavate uurimistööde korraldamist.

Keskkonnaminister Jaanus Tamkivi kinnitas, et kuni geoloogiliste ja ka loodusväärtuste uurimistööde lõpemeni on Nabala maardlas kaevandamisubade taotluste menetlemine peatatud. „See tähendab, et praegu on seal kaevandamine täiesti välistatud,“ ütles minister Jaanus Tamkivi.

Keskkonnaministri juures lepitati kokku, et Nabala piirkonna täiendavate geoloogiliste uurimistööde läbiviija leidmiseks korraldatakse rahvusvaheline riigihange.

Keskkonnaministeeriumi pressiteates öeldakse, et uuringu tulemusena peaks valmima kogu piirkonna hüdroteoloogiline mudel, mis võimaldab piisavalt täpselt ette näha kaevandamisega kaasnevaid mõjusid. Kõik tundub pressiteate järgi kor-

rektne, ometi pole kaevandamise vastu olijad kindlad, kas plaanitav kompleksuuring tuleb objektiivne.

Suurim Nabala karstiaala säilitajate mure on põhjavesi, akadeemilisemalt öeldes keeruline põhjaveerežiim.

„Kogu aeg peab tegevustel teravalt silma peal hoidma,“ ütles Tuhala ja karstiaala kaitsja Ants Talioja.

Tundub, et just sõnastus on see, mis teeb looduskaitsejaid ja vallaametnikud murelikuks. Keskkonnaministeerium näeb uuringus ette selgitada kaevandamisega kaasnevad mõjud. Seega tehakse uuring, teades ette, et kaevandused tulevad nii või teisiti ja uuritakse, kuidas kaevandada väiksema keskkonnakahjuga.

Karstiaala kaitsjad tahavad, et uuring lähtuks karstialast,

mitte kaevandamissoovidest ja muidugi loodavad ka, et kaevandada ei tohi mingitel tingimustel.

MTÜ Looduskeskuse ja Nabala karstialal asuvate valdade valitud inimesed tahaksid moodustada Nabala maastikukaitseala.

Kohila vallavanem Andrus Saare lükkas eelneva mõttekäigu ümber, öeldes, et riigihankega teostatav uuring ei pea andma vastuseid, kas ja kuidas kaevandada. „Me jäime selle kohtumisega rahule,“ ütles

vallavanem diplomaatiliselt. Aga? „Aga on see, et mis nüüd edasi saab. Järgmised sammud väga palju meist ei sõltu. Kuidas see protsess edasi läheb...“

Kas võib juhtuda, et hanke võidab firma, kes täidab kaevandajate suuniseid? „Noh, ma seda ei tahaks küll uskuda.“

Kui hanke võidab näiteks Taani või Saksa firma, siis on ilmselt selge, et sealt puurijad meile puurima ja proove võtma ei tule. Selle töö teevad meie kohalikud

mehed. Küsimus on selles, kes materjali lõpuks kokku paneb, nii et see oleks põhjendatud ja sõltumatu,“ ütles Andrus Saare.

„Sellest lähteülesandest on välja jäetud see, mida vastata kaevandajatele või teistele huvipooltele. Uuring uurib karstiaala kui loodusnähtust. Uuritakse, mis maa all toimub.“

Uurijad ei pea vastust andma sellele, kas kaevandada võib või ei. See otsustamine on edaspidine tegevus, siis, kui uuring on valmis.“

Kohila vald on täna ASga Kiirkandur kohtus

Täna on Kohila valla jurist taas halduskohtus. Nimelt on AS Kiirkandur, kelle põhitegevuseks on kruusa-, liiva- ja paekarjäärde haldamine, vaidlustanud Kohila valla otsuse luua Pakkla maastikukaitseala. Otseselt kaevandustest ja kaevandamisest huvitatud AS Kiirkandur väidab kohtus, et Kohila vallavo-

likogu otsus Pakkla maastikukaitseala moodustamiseks ei ole piisavalt põhjendatud. Kohila vald on kohtunikule edastanud uued lisamaterjalid. „Juhul kui kohtust tuleks positiivne vastus, et volikogu otsus oli piisavalt motiveeritud ja pädev, siis Kohila valla territooriumile kaevandust ei

tuleks,“ kommenteeris tänast kohtuotsuse ootamist vallavanem Andrus Saare. Samas kinnitas ta, et tervik koosneb detailidest ja ka positiivse kohtuotsuse puhul olakse kogu Nabala karstiaala maastikukaitseala moodustamise poolt ja toetatakse vastavaid tegevusi.

REHVIVAHETUS
ALATI KIIRE
JA
KVALITEETNE!
www.rehvikeskus.com
Tel 489 4166, 527 3355

UUDISED

Kergliiklus säästab nii tervist kui ka raha
Lk 2

Kuusiku katsekeskuses valmistutakse külvi kevadeks
Lk 3

Naised tantsisid hommikust õhtuni
Lk 3

ARVAMUS

Peeter Olesk: Tõde nagu tuul välja peal
Lk 4

Vallajuhi veerg Eero Plamus: Muutume funktsionaalsemaks
Lk 5

TARBIJAKÜLG

Tuleohutuse eest vastutab iga küttekolde omanik
Lk 6

PROBLEEM

Õövastavad lood elust enesest ja meelemürkidest
Lk 7

ISSN 1406-085X

LÜHIDALT

Sõbra Vägi pidas sünnipäeva

Kivi-Vigala näitering Sõbra Vägi tähistas laupäeval, 20. novembril oma 65. sünnipäeva otse laevas. Rahvamaja saal oli just selliseks dekoreeritud, olid võrgud, natad, õnged ja kalad. Kes laevale astus, sai merehaiguse vastu topka koos hapukurgiga.

Laev seilas kolm tundi mööda maailmamerd ja peatus viies sadamas, reisikaaslasteks näiteringid Topelt-Kiiks Vana-Vigalast, M.O.T.T Valgust ja Vigala õpetajate showgrupp. Laeval esitati jõu- ja ilunumbreid ning kodupublik tuli kõigega kaasa. Kes Sõbra Väge tahtis õnnitleda ja tänusõnu öelda, sai seda teha pärast kella 11, kui laev randus.

Tiia Truu

Tarmo Vaarmets kohtus huvilistega

Üle kuu aja oli võimalus vaadata Kehtna kunstide koolis karikaturist Tarmo Vaarmetsa karikatuure ning väljas olid ka mõned tema maalid.

Reede õhtul kohtusid huvilised Tarmo Vaarmetsa endaga. Kunstide kooli direktori Lili Saksingu sõnul kujunes kokkusaamine väga mõnusaks. Maalehe karikaturist, Eesti Joonisfilmi animaator – see on mehe põhitöö.

Tarmo Vaarmets tutvustas filmitegemist ja näitas ka tööprotsessi jooniseid. Praegu on tegemisel kolmas Lotte. Kunstnik rääkis lähemalt ka oma hobist, huvist indiaani kultuuri vastu, mängis šamaanitrumme ja laulis.

Pärast kohtumist võeti maha ka Tarmo Vaarmetsa näitus.

Tiia Truu

Rahvamaja parki eksinud metsis viidi metsa

Eile toimetasid metsloomade rehabilitatsioonispetsialistid Haimre rahvamaja juurde eksinud noore metsisekuke taas metsa.

Rahvamaja juhataja Eha Kaljusaar oli ilmselt kuuseheki varjus ööbinud metsisele lahti jätnud rahvamaja kuuriukse. Kuurist lind kätte saadigi. Seni sõbraliiku olekuga lind oli temaga toimetanud keskkonnaametnike sõnul kahva sisse sattumisest ja järgnevast rõngastamisest üksjagu šokis, kuid kui ta metsa lahti lasti, üsna ruttu rahunenud. „Viisime ta iidsesse laande elujõulisse metsise mängupaika, kuid väljapoolle Rapla maakonda. Täpsemat kohta me ei avalda,“ sõnas metsloomade rehabilitatsioonispetsialist Kärt Jaarma. Jaarma selgitas, et kui metsades tehakse lageraie, üritavad mõned noored metsised elupaika vahetada ja võivad sattuda asulatesse.

Maire Kõrver

Kergliiklus säästab nii tervist kui ka raha

Inge Põlma

Kergliiklusteede planeerimisel ja rajamisel on oluline jälgida, et kujuneks välja terviklik teedevõrgustik ja see oleks heas ühenduses ka raudtee- ja bussijaamadega.

Kergliiklus – liikumine vabas õhus jalgsi, jalgrattaga või rulliskudel on kõige keskkonna- ja energiasäästlikum, aga ka kõige tervislikum viis läbida lühemaid vahemaid asula sees ja lähiümbruses. Lastel, kes liiguvad omal jalal või ratta seljas, on hoopis enam võimalusi avastada ümbritsevat maailma, kui neil, kes ümbrust ainult läbi autoakna näevad.

Uuringud näitavad ka, et mida rohkem on kergliiklejaid, seda ohutum on liiklus nende jaoks, sest autojuhid on tähelepanelikumad. Kes Taanis või Hollandis käinud, teavad omast käest, et sealne liiklus on tunduvalt turvalisem ja linnaõhkkii meeldivam.

Harjumaal ja Raplamaal koostatakse praegu maakonna kergliikluse ja jalgrattamarsruutide teemaplaneeringut. Selle raames toimus reedel Rapla maavalitsuses konverents, kus oma kogemustest kergliikluse planeerimisel rääkisid Võru ja Viljandi

maakonna (ka neil on käsil teemaplaneeringu koostamine) ning omavalitsustest Vinni ja Saku valla esindajad. Kogemusest kergliiklemisel meil ja mujal kõnelesid Mari Jüssi Säästva Eesti Instituudist ja Rein Lepik MTÜst Vanta Aga.

Rapla- ja Harjumaal konsulteerib kergliikluse teemaplaneeringu koostamist Hendrikson & Ko. Selle esindaja Pille Metspalu tegi ülevaate planeeringu eesmärkidest ja hetkeseisust.

Esmalt on kergliiklusteede olemasolu seotud hea elukeskkonnaga – mida rohkem on erinevaid liikumisvõimalusi, seda paremaks keskkonda loetakse.

Tiheasustusaladel on enamasti mingid võimalused (kas või kõnniteed) olemas, aga hajaasustuse jaoks on kergliiklusteed eriti olulised, tagades sotsiaalse võrdsuse ja turvalisuse, samuti suurema valikuvabaduse ja võimalused igapäevaliikumisel. Kui on võimalik turvaliselt ühest väiksest asulast teise pääseda, riskimata auto alla jäämisega, aktiveerib see omakorda kohalikku elu.

Pille Metspalu sõnul on kõige otstarbekam, kui kergliiklusteed on maakonnaplaneeringu osa, sest see aitab tagada, et kergteed arendatakse välja ühilduva ja katkematu võrgustikuna, mis on ühtlasi

Maavalitsuse arenguosakonna juhataja Tavo Kikase eestvedamisel koostatakse praegu Raplamaa kergliikluse ja jalgrattamarsruutide teemaplaneeringut.

Foto: ARVO KULDKEPP

seotud teiste transpordiliikidega. Samuti aitab see tagada, et teed ei lõpe omavalitsuste piiril või keset põldu.

Seni on iseenesestmõistetavaks peetud, et kergtee peab kulgema paralleelselt autoteega, kuid Pille Metspalu leidis, et seda loogikat tasuks muuta. Näiteks ei ole mõtet rajada kergteid tööstusrajoonides, kus ümbrus jalutama ei innusta, kui põhimõtteliselt on olemas alternatiivsed, sh looduslikud, võimalused samasse sihtpunkti jõuda.

Kergteede rajamisse tasub panustada ka sellepärast, et nende ehitamine on tunduvalt odavam kui autoteel. Mari Jüssi tõi võrdluseks, et kui üks kilomeeter autoteed läheb maksma umbes 100 miljonit krooni, siis sama pika lõigu kergteed saab 2 miljoniga.

Põhimõtteliselt on võimalik teid saada veelgi odavamalt, sest Metspalu sõnul ei pea alati kergteed asfalteerima, vaid jalutamiseks või jalgrattasõiduks sobivad edukalt ka looduses asuvad pinnasteed.

TRIKIMEES - Jürgen Veber

Tour de Estonia

Rapla "Sadolini" spordihoones

juba sellel LAUPÄEVAL

kell 19:00

FINAALETENDUS

KÜHNE+NAGEL

PILETILEVI®
Kultuur on lähedal

piletid müügil PILETILEVIS, STATOILIS ja SELVERI INFOLETIS

piletimüügi algus kohapeal 17:00, ukseid saali avatakse 17:30

Läkaköha esineb rohkem

Inge Põlma

Terviseamet avaldas eelmisel nädalal, et Eestis on kasvanud haigestumine läkaköhasse. Võrreldes eelmise, 2009. aastaga on haigusjuhtumeid 2,5 korda enam. Aasta esimese kümne kuu jooksul, st oktoobrikuu seisuga oli Eestis haigestunud läkaköhasse 1048 inimest (2009. aastal samal perioodil 414), sh rühmaviisiliselt haigestus 141 last (12 puhangu koolides, 1 lasteaias).

Rapla maakonnas numbriid nii suured ei ole, kuid ka siin on täheldatud väikest tõusu. Terve eelmise aasta jooksul registreeriti Terviseameti Põhja talituse Rapla osakonnas kaks haigusjuhtu, tänava on juba registreeritud 5 juhtu, ütles Rapla osakonna inspektor Ellen Villig. Neist viiest kolm on olnud lapsed ja kaks täiskasvanut (st üle 14aastast).

Terviseameti avalike suhete juht Iris Saluri ütles, et sagenenud haigestumise juures on probleemiks just teismelised ja noored täiskasvanud, kellel ei ole enam vaktsiinkaitset. Läkaköha vastu vaktsineeritakse viimati kuueaastaselt ja vaktsiini mõju kestab 5-7 aastat, selgitas Saluri, kuid lisas, et kaalumisel on noorte kordusvaktsineerimine. Täiskasvanute jaoks aga Eestis vaktsiini polegi. „Meil on turumajandus, perearstid pole vaktsiini küsinud ja hulgifirmad pole seda sisse toonud,“ nentis Iris Saluri.

Iris Saluri sõnul on probleemiks saanud ka see, et iga aasta lisandub inimesi, eriti noori emasid, kes arvavad, et vaktsineerimist pole vaja. Mida vähem on aga ühiskonnas vaktsineeritud, seda suurem on nende inimeste hulk, kes on nakkushaigustele vastuvõtlikud, lisas Saluri.

Mis on läkaköha

Läkaköha on piisnakkuse teel leviv äge hingamisteede nakkushaigus, mida iseloomustavad nädalaid ja isegi kuid kestvad köhahood. Läkaköha on väga kergesti nakkav haiguse varases staadiumis ja esimese kahe haigusnädala jooksul, mil nakatub kuni 90% kõigist haigega kokku puutunud ja vaktsineerimata inimestest. Eriti ohtlik on haigus imikutele, sest võib olla imikute äkksurma üheks põhjuseks ja selle tüsistuseks on kopsupõletik, krambisündroom ja entsefalopaatia. Haiguse läbipõdemine ega ka vaktsineerimine ei anna eluaegset immuunsust.

Allikas: Terviseamet

Ajalehtede liit pöördus õiguskantsleri poole

Eesti Ajalehtede Liit (EALL) saatis eile, 22. novembril õiguskantsler Indrek Tederile kirja palvega analüüsida Riigikogus teisele lugemisele tuleva nn allikakaitse seaduse eelnõu teksti vastavust Eesti Vabariigi põhiseadusele.

Täna Riigikogus teisele lugemisele tulev eelnõu 656 SE võimaldaks vastuvõtmise korral kohtutel mõista välja ennetavaid kahjuhüvitisi ning seda mitte üksnes ajakirjandusorganisatsioonidelt, vaid ükskõik kellelt, sealhulgas üksikkodanikelt. Seetõttu palub EALL oma kirjas õiguskantsleri hinnangut, kuidas mõjutab eelnõu kodanike põhiseaduslikke õigusi.

Euroopa inimõiguste kohtu kohtunik Rait Maruste on 10. novembril öelnud Eesti Päevalehe kaudu, et ennetavad trahvid ei ole kindlasti euroopalik, vaid ameerikalik õiguskultuur. Paraku ei välistanud ta ka Ameerikast ülevõetu kasutusvõimalusi Euroopas ja tõi ühe näitena süüga kauplemise ehk kokkuleppemenetluse põhimõtte.

Maruste jättis konkreetse

seaduseelnõu kommenteerimata, viidates sellele, et pole riigikogulaste laudadel oleva dokumendi teksti näinud. Küll on ta aga tunnistanud: „Allikakaitse on Euroopas kindlasti üks väga tähtsaid põhimõtteid, mida hoolikalt jälgitakse. Ka nn lekitamise puhul on arusaam, et see ei ole ajakirjanduse probleem, vaid ikkagi nende asutuste ja organisatsioonide oma, kus infot välja tilgutatakse.”

EALLi tegevdirektor Mart Raudsaar on samas lehenumbri öelnud, et kui eelnõu saab oluliste muudatusteta seaduseks, siis ei jää lehtedel muud üle kui oodata esimest kaasust, näiteks mõne korruptsiooni juhtumi käsitlemisest saadud trahvi, millega pöördutakse siis Euroopa kohtusse.

Raudsaar on pidanud nentima, et kuigi Eesti on seni kõigist teistest endistest Nõukogude vabariikidest ajakirjanduse läbipaistvuse osas positiivses mõttes selgelt eristunud, võib vastuvõetav seadus seda arusaama kahetsusväärselt muuta.

Nädaline

Kuusiku katsekeskuses valmistutakse külvi kevadeks

Tiia Truu

Saagid on salves ja põllumajandusfirmades võetakse kokku tänavuse aasta tegemisi, seda ka Kuusiku katsekeskuses. Kolmapäeval tehti Viljandis kokkuvõtteid riiklike majanduskatsete tulemustest 2010. aastal.

Riiklike majanduskatsete tulemused on abiks tootjale, et oleks kergem ja tulemuslikum orienteeruda küsimuses, milliseid sorte külvata.

„Kui näiteks sel suvel oleks majanduskatseid tehtud ainult Kuusikul, oleksid saagi ja kvaliteedi võrdlemine osutunud ebaobjektiivseks. Kolme paiga – Antsla katsejaama, Kuusiku ja Viljandi katsekeskuse katsete andmed pannakse kokku ja nii sünnib tulem. Meil valitses tänavu suvel põud, Viljandis tuli sademeid normaalselt ja Võrumaal Antslas sadas ülemäära,“ ütles Kuusiku katsekeskuse juhataja Viktor Lepik.

Kuusikul on majanduskatsetes 50 taliteravilja-, 52 suviteravilja- ja 44 suvirapsisorti. Iga sordi kohta rajatakse neli üksikest kaugemal asuvat katselappi.

Tegelik põllupind on väike, aga tööd palju. Taliviljade vaatlused toimuvad ka talvel. Rapsikatsetega tegeleb peaaugronoom Rut Kaeval ja teraviljaga peaaugronoom Loona Isak.

„Talirapsi majanduskatseid Kuusikul ei tehta. Tänavused saagid kujunesid meie piirkonnas põua tõttu kesiseks, hästi aga andis välja tali-

Viktor Lepik on Kuusiku katsekeskuse eesotsas olnud varsti üheksa aastat. Alusel labida kinkis katsekeskusele põllumajandusministerium suvel, kui tähistati 85 aasta möödumist taimekasvatuskatsete rajamisest Kuusikul.

Foto: ARVO KULDKEPP

rüps,“ ütles Viktor Lepik.

Iga aasta lõpus võetakse andmed kokku ning Põllumajandusuuringute Keskus avaldab need kogumikus „Riiklike majanduskatsete tulemused“. Käesoleva aasta väljaanne on koostamisel. Tänavu riiklikes majanduskatsetes olevaid sorte tutvustati lähemalt 15. ja 16. juulil peetud viljeluspäeval Kuusikul. Siis tähistati ka kaht tähtpäeva: möödus 90 aastat katsete algusest Eestis ja 85 aastat Kuusiku taimekasvatuskatsete rajamisest.

Peale majanduskatsete tehakse Kuusikul ka teaduskatseid. Katsekeskuse teenuseid kasutavad ka erafirmad, et saada ühe või teise sordi omaduste kohta kinnitust. Üha enam võtab katsete tegemine rahvusvahelise mõõtm.

Praegu on katsekeskuses

päevakorral uued külviplaanid, katsemaade valik ja tehnika remont. Sel aastal uusi masinaid ei soetatud. Väga oluliseks peab Viktor Lepik seda, et kolm aastat tagasi saadi katsekombain, mis vilja koristamisel annab täpsema saagi suuruse. Ka on olemas pool miljonit maksev katsekülvik.

„Hind on kõrge seepärast, et see valmistatakse peaaegu käsitsi, nii-öelda põlve otsas,“ lisas Viktor Lepik.

Kuusiku katsekeskuses töötab 12 inimest. Nime on katsekeskusele aidanud teha põllumajanduspark, kus just suvel üha enam huvilisi käib. On ka põhjust – teisi selliseid Eestis ei ole.

Valiti uus nõukogu

Eelmisel neljapäeval valiti uus üle-eestiline katseasjan-

duse nõukogu.

„Katseasjanduse nõukogu on ühenduslülits teadlaste ja valitsuse vahel, tegeleb finantsküsimuste ja seadusandliku poolega ning koordineerib teadlaste töid tegemisi,“ selgitas Kuusiku katsekeskuse juhataja Viktor Lepik ja lisas, et täpselt sellise nimetusega nõukogu oli ametis ka enne sõda ja nimetus otsustati pärast taasiseseisvumist muutmata jätta.

Et nõukogu arvates oli viieliikmeline juhatus hästi töötanud, valiti sama koosseis tagasi. Juhatuses esimehena jätkab Enn Laurikson maatülikoolist. Juhatus on valitud nii, et iga liige esindab erinevat valdkonda.

„Meie huve esindab Põllumajandusuuringute Keskuse asedirektor Endel Jaago,“ märkis Viktor Lepik.

Naised tantsisid hommikust õhtuni

Reet Saar

Laupäeval kogunes tosin naisrühma Vana-Vigalasse kolmandale žanripäevale, et päev õhtusse tantsida.

Kehakool ja tantsutunnid toimusid tehnika- ja teeninduskooli saalis ja võimlas ning ka põhikooli võimlas. Tantsijate liikuvuse eest kandsid hoolt Katrin Reinup, kes kasutas Idla võimlemiskooli elemente, ja Tiina Kaev Hiiuimaalt. Tiina Pärnits õpetas kogu päeva gruppidele oma tantsu „Naiste reinlender“, mis on eeloleval suvel esimese naiste tantsupeo kavas.

Erika Pölendik viimistles koolinoorte peol õpetajate rühmade repertuaaris olevaid tantsu „Põhjamaa“, „Rehetoa tantsud“ ja „Jõudmine“. Krista Tõldmaker õpetas „Vigala reinlendrit“ ja Tiina Kaev tantsu „Igal ajal“.

Juhendajate nõupidamisel uuris Eesti Rahvatantsu ja Rahvamuusika Seltsi direk-

tor Erika Pölendik tantsuõpetajate rõõme ja muresid ning maakondliku ühistegevuse näiteid. Rahvakultuuri spetsialist Raplamaal Irina Pärila ütles, et meil kaardistati olukord juba mitme aasta eest ja selle tulemusena hakatigi maakonnas korraldama tantsurühmade žanripäevi, mida täidab nii õppimine kui ka meelelahutuslik pool.

Pärila märkis, et naiste tantsuharrastus on maakonnas hoogsalt edenenud: 2005. aastal Vana-Vigalas peetud maakonnapeol esines üheksa naisrühma, nüüd on neid Raplamaal juba 15.

Õhtulpidutseti Vana-Vigala rahvamajas, kus õhtut juhtis Astrid Hallik. Vigala juurtega naine töötab rahvakultuurispetsialistina Tartumaal. Tantsuks mängisid ja laulsid Sirli ja Kadri, ka tervitussõnad Vigala valla poolt ütles naine – abivallavanem Riina Redlich.

Kolmanda žanripäeva valmistas ette Vigala folk-

looriseltsi Kiitsharakad naisrühm, kes kinkis igale rühmale mälestuseks ilusa keraamilise plaadi, mida ehib nende vapilind harakas. Järgmise naisrühmade päeva valmistas ette Märjamaa rühm Ülejala Sussisahistajad.

Nende juhendaja Karin Andesalu peab žanripäevade kasuteguriks seda, et kui on tulemas suuremad peod, saab õppimise käigus vastused tekkinud küsimustele, on võimalus vigu parandada ja tantsu ühtlustada. „Väga huvitav ja kasulik on ka kehakool. Nii juhendajatel kui ka tantsijatel on alati huvitav kogeda, missuguste meetoditega töötavad teised õpetajad. Lisaks sellele on lihtsalt tore aeg-ajalt omavahel kokku saada,“ ütles Karin Andesalu.

Oma tantsu „Naiste reinlender“ õpetab Tiina Pärnits.

Foto: REET SAAR

KAS ANDRES SÕBER ON RAPLA SÕBER!

SADOLINI SPORDIHOONES

Eesti Meistrivõistluste mäng KORVPALLIS

Kolmapäeval, 24. novembril 2010 kell 19.00

Rapla

PIIMAMEISTER OTTO/RAPLA

VS.

RAKVERE TARVAS

Pealtvaatajaid üllatab jällegi poolajaesinejal Viskevõistlused ja loosimised!

Piletihinnad: Täiskasvanutele 50,- 18-aastased ja nooremad ning pensionärid 25,- 6-aastased ja nooremad TASUTA!

TULE TULEVIKU TEGIJAJAID TOETAMA!

STIPEND

CELENA

AND1

Nädaline

BLACKBERRY

RAPLAMAA 2011

120

Raplamaaga seotud isikut

71

Raplamaa tähtsündmust

10

Raplamaa valda

75kr

Nädalise toimetuses Raplas Tallinna mnt 17 kalender saadaval hinnaga

NÄDALISE VEERG

Mis Eestis tegelikult sünnib?

Alles see oli, kui president esitas üleskutse tuua kõik laia ilma laiali pudenenud talendid isamaa rüppe tagasi. Ja kohe selle järel puhkes valitsuse tasandil skandaal septembris Eesti Riikliku Sümfooniaorkestri kunstilise juhi ning peadirigendi kohale asunud maailmamainega Neeme Järvi ümber.

Pühapäevaõhtuse TV 3 uudistesaaate lõpus jõudis reformierakondlane Igor Gräzin juba kuulutada, et tegelikult ei olevatki Järvi mingi eriline talent – tema kontserdid pidid Ameerikas pooltühjadele saalidele minema. Paraku ei tea seda aga rahvusvaheline press, kes on uudisteagentuuri AFP vahendusel üle maailma levitanud sõnumit sellest, mis sündis nõukogude ajal siit lahkunud ja nüüd kodumaale naasnud muusikuga.

Selle juures on eriti kummastav, kui kiiresti võivad Eesti riigis arusaamad muutuda. Meenub, et suve hakul vabastati kõigile ootamatult kultuuriministri korraldusel Läänemaa muuseumi direktor Rea Raus justkui sellepärast, et ta olla oma vääritu käitumisega Eestist eemale peletanud kunstnik Ilon Wiklandi (mida ei õnnestunud küll veenvalt tõestada), ent nüüd peab valitsus (vähemalt peaminister ja rahandusminister on selle kõva selge häälega välja öelnud) proua kultuuriministri käitumist Neeme Järvi peletamisel just nimelt Eesti riigi huvidele vastavaks.

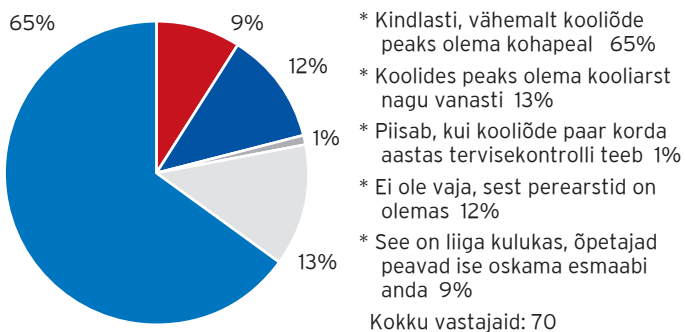
Jahmatav on kogu see trall eelkõige seetõttu, et nõnda kantakse üle ilma sõnumit, mis hoiatab meie rahvuskaslastest talente ja edukaid tegijaid pikalt järele mõtlema, kas ikka tasub presidendi üleskutset tõsiselt võtta. Paljugi, mis riigipea kuulutada võtab – tegelikult ei oota kätemaksuhimuline, rehepabrikult alatu ja kade eestlane mitte kedagi siia tagasi. No ei ole meil nii suurt rikkust, et seda veel mingite ilmahulgustega jagama hakata! Pureleme niigi isekeski iga sendi pärast.

Tõnis Tõnisson,
peatoimetaja

ONLINE KÜSITLUS

Kas koolis on vaja tervishoiutöötajat?

Nädaline

Rapla 79502, Tallinna mnt 17, tel 489 2133, 5567 3260
reklaam ja kuulutused 489 2130, 5551 1084 faks 489 2135,
e-post: nadaline@nadaline.ee,
kodulehekülg: www.nadaline.ee

Peatoimetaja: Tõnis Tõnisson
Tegevtoimetaja: Inge Põlma (489 2244)
Sekretär: Merle Võigas (489 2133)
Ajakirjanikud: Tiia Truu (489 2139), Margus Mikomägi (489 2134),
Maire Kõrver (489 2241), Heino Laiapea (489 2245),
Katrin Helend-Aaviku (489 2246)

Fotograaf: Arvo Kuldkepp (489 2137)
Kujundajad: Jaanika Koll, Siim Solman (489 2138)
Keeletoimetaja: Liivi Jegorov (489 2132)
Raamatupidaja: Mare Domberg (489 2136)
Müügijuht: Katrin Polli (489 2243, 5551 1084),
Reklaamijuht: Janek Tõnisson (520 0846)
Reklaamiasistent: Jürgen Post (489 2131, 5551 1084)
Müügiassistent: Juulija Rüsse (489 2130)

Toimetusel on õigus kirju ja kaastöid nende selguse huvides toimetada ning lühendada. Kaastöid ei tagastata ega retsenseerita. Honorarilakse tellitud kaastöid. Nädalist on võimalik tellida Eesti Posti sidejaoskonnadest, raamatukogudest, toimetuse reklaamiosakonnast ja Internetis Nädalise koduleheküljel. Toimetus võtab vastu ka telefonitsi esitatud tellimusi. Kuulutuste ja reklaami vastuvõtt tööpäeviti 8-17 Tallinna mnt 17, Rapla. Tel 489 2130, faks 489 2135. Trükk AS Kroonpress. Kaebuste korral ajalehe sisu kohta võite pöörduda Pressinõukogusse: pn@eall.ee või tel 6 463 363

Tõde nagu tuul välja peal

Peeter Olesk

Internet teatab rubriigis <http://www.neemejarvi.ee> mustvalgel täiesti ühemõtteliselt, et „alates 2010 septembrist saab Neeme Järvist Eesti Riikliku Sümfooniaorkestri kunstiline juht ja peadirigent”. Kunstiline juht tähendab lihtsureliku jaoks isikut, kes paneb paika loomingulise arengukava, programmi tema elluviimiseks ning esindab kollektiivi suhetes teiste omasugustega.

Peadirigent on umbes nagu peatreener, kes juhib kollektiivi tähtsamatel üritustel, aga peamiselt töötab nendega, kes teda aitavad või ka asendavad. Lihtsurelik näeb neist kõige rohkem esimese viiulirühma kontsertmeisterit, inimest, keda dirigent tervitab või tänab kättpidi.

Mis on meie võimuses?

Kust siis nüüd korraka nii palju süüdistusi ja inetusi, et minu arvates neid enam kotti tagasi ei pane? Kohe on algamas jõulukuu, kuid Neeme Järvi on teatanud, et ta loobub mõlemast kohast ERSO ees.

Ma ei tea, kas tema kiri Riigikogu kultuurikomisjoni esimehele Peeter Kreitzbergile (SDE) vastava teatega on juriidiliselt korrektne, sest Peeter Kreitzberg pole olnud Neeme Järvi lepingupartner, ent kõigepealt – millisest lepingust käib üldse jutt? Eel-lepingut defineerib Võlaõigusseaduse § 33, aga eelleping kirjalikus vormis pole sugugi alati kohustuslik (ka mitte rahaasjades) ja näiteks töövõ-

tulepinguga võivad kaasneda täiendavad lepingud üksikajades (näiteks asutusepoolne ülempiir mobiiltelefoniarvete maksmisel jne).

Et kujundada nendes küsimustes oma hüsteeriavaba seisukoht, peaks kõrvaltvaataja teadma esmalt seda, mida Neeme Järvi õieti tahtis ja mida talle lubati. Olen päris kindel, et suur osa tahtmistest ja lubadustest on dokumenteerimata, sest kunstilisi probleeme tavaliselt notari juures ei arutata.

Küll on kindel, et 2010. aasta riigieelarve kontuurid olid visandatud juba 2009. aasta kevadel ehk siis oli enam-vähem selge, mida saab tänavu üldse teha. Valitsusk koalitsioonil said olla tagataskus vaid mõned lubadused, näiteks Eesti Rahva Muuseumi kaasfinantseerimine Euroopa Liidu „ühiskassast” ja rahalised manöövrid valijate kiireks äraostmiseks.

Tallinna linna eelarve eraldivoetuna sõltub nii tänavu kui ka järgmisel aastal (ning tegelikult veel paaril ülejäämiselgi) oluliselt Tallinna kui Euroopa ühe kultuuri-peaklinna finantseerimisest, kaasa arvatud üritused, mis toimuvad just pealinnas ja kollektiivides, mis asuvad küll Tallinna territooriumil, kuid ei allu kohalikule omavalitsusele (näiteks Rahvuskooper Estonia).

Kas siis, ma mõtlen suve ja sügist 2009, öeldi Neeme Järville, et eelarve kärpimine 9% senisega võrreldes puudutab eranditult kõiki, sest Eesti prioriteediks on üleminek eurole ja eurohindadega harjumine ning Tallinn kui Euroopa kultuuri-peakinn? Ma kahtlen selles, sest muidu oleksid praegused süüdistused tulnud lagedale konkreetse kriitikana märksa varem, juba eelmisel aastavahetusel. Kes pidanuks ütlema? ERSO direktor Andres Siitan, kultuuriminister Laine Jänes, peaminister Andrus Ansip, sest Neeme Järvi on kohtu-

nud nende kõigiga. Otsekohe hene võib olla alati.

"Mina mingu, aga teised..."

See on tsitaat August Sanga luuletusest „Eile öösel”. Ta kirjutas selle 44-aastaselt pärast tõenäolist südameatakki.

Käesolevas asjas on edasikaebamise õigus Andres Siitanil, kostjaks kultuuriministeerium. Kui ta seda kasutab, võib protsess kesta aastaid, kui ei, siis see ei tähenda automaatselt, et ta on võtnud kõik süüdistused omaks, sest ta võib arutleda ka sootuks teisiti.

Nimelt nõnda, et küsimuse niisugune lahendus ei tasu end ära, sest ka õigeksmõistmise korral ei saa ta tagasi kogu raha, mille ta peab õiguskaitsele kulutama.

Kuidas käitub analoogilises olukorras majandus- ja kommunikatsiooniministeeriumi praegune mitte-kantsler Marika Piske, kelle töösuhe on peatatud, aga keda tema ministeerium ei süüdistata, ei oska ma öelda, sest ta on uurimisalune mitmekesi.

Sedalaadi konfliktid viivad paraku probleemini, mille peale kohe ei tule ega tulnud minagi. Kirjutan sellest teiste palvel. Ametniku kõige põhjendavamaks tunnuseks on mitte tema karjäär, vaid kompetents. Missugune oma ala korralikult tundev ametnik tahab töötada ministeeriumis või suvalises asutuses, kus pole selge, kust poolt tuul puhub ja kes puhub? Ometi on võimalik, et me siiski just ise toodame karjäreid ning seisukohatuid tüüpe, sest me ei oska teisitimõtlejatega läbi rääkida.

Millal siis saabub ERSO-le hea rahu? Mitte enne aastat 2013 ehk pärast seda, kui Euroopa kultuuri-peaklinna aruanne rahalises mõttes on kinnitatud, Eesti Rahva Muuseumi ehitus käib ja on langetatud produktiivne otsus Rahvuskooperi Estonia uue hoone suhtes.

KÜSITLUS

Mida arvate Neeme Järvi lahkumisest?

Silver, tüürimees:
Arvan, et Neeme Järvi on küll sellisel tasemel dirigent, kes meil edasi võiks olla.

Triin, kodune: Kui see Järvi on maailma tasemel nii kõva mees, siis ta tegi õigesti, et nüüd nii teeb ja kõik välja ütles.

Raivo, ehitaja: Mul on see kõik juba üle visanud! Ei huvita. Absoluutselt.

Pertti, postiljon: Minu meelest on kultuuriminister Laine Jänesel õigus. Ja see dirigent Neeme Järvi palk on küll liiga suur.

Anette, XII kl õpilane: Konflikti osapooled peaksid asjad omavahel selgemaks rääkima, et siiski mõistlikke lahendusi leida. Neeme Järvi on ikkagi maailmanimi, kelle taolisi Eestis on vähe ja sellisel tasemel tegijate lahkumine on kahetsusväärne.

Madis, administraator: Kolme G-ga möggga! Sest kus riigis on veel nii, et üks dirigent hakkab ministreid lahti laskma?! Ja me veel ei tea ju lähemalt, mis kõik selle loo taga olla võib.

Küsitles Maire Kõrver
Pildistas Arvo Kuldkepp

Parim valik talverehve!
AGOMER REHVID OÜ
Rapla töökoda, Viljandi mnt 67,
79511 Rapla.
Tel 489 6332, 5333 0206

VALLAJUHI VEERG

Muutume funktsionaalsemaks

Eero Plamus, Märjamaa vallavanem

Eero Plamus, Märjamaa vallavanem
Sündinud 17. juunil 1959 Märjamaal
Lõpetanud Märjamaa Keskkooli, Tallinna Ülikooli (TPedl)
Aastail 1982-1998 õpetaja ja koolijuht Märjamaal ja Valgus
Abielus, 4 last, 1 lapselaps Märjamaa vallavolikogu liige alates 1993, ajavahemikul 1993-1996 volikogu esimees Märjamaa alevivanem 1998-2002 Märjamaa vallavanem aastast 2002

Osalesin mõni aeg tagasi ühel arutelul, kus kurdeti selle üle, et maapiirkondadesse ehitamisel on kaotatud mõõdutunne, tegeldakse priiskamise ja raha laristamisega. Tegemist oli ühe uue lasteaia ja hoonesse oli sisse ehitatud ka purskkaev. Võib oletada, et projekteerija täitis tellija ülesannet ja tellija omakorda oskab leida põhjendused, et kaunis purskkaev on esteetiline, voolava vee sulin mõjub lastele rahustavalt ja kui palju arendavaid tegevusi on võimalik sellises keskkonnas õpetajatel läbi viia.

Eestimaal on sadu tühjalts seisvaid või lähiaastatel lastepuudusel tühjaks jäämas koolimaju. Parimal juhul leiavad need hooned uue rakenduse külakeskuse, seltsimaja vms näol. Paraku seisame silmitsi tõsiasjaga, et nende hoonete sihtotstarbe ja funktsionaalsuse muutmine on keeruline ja enamasti tunduvalt kallim kui eelnimetatud purskkaevu rajamine.

Ei ole minul küll midagi selle lasteaia purskkaevu vastu, kui näiteks mõnekümne aasta pärast, põlvkond lapsi üles kasvatatud, seal edaspidi eksisteeriks seltsimaja koduküla rahvale või pansionaat valla eakatele. Purskkaevu veesulil on ühtviisi nauditav nii lastele kui ka vanavanematele.

Elad maal, järelikult oled pidevas liikumises, sest teisiti lihtsalt ei saa: niitmata koduõu muutub suvega heinamaaks, paari aastaga padrikuks; küttepude muretsemine on justkui esmatarbekauba järel käimine; talvel mõistlikus koguses lume rookimine on vahel isegi nauditav.

Ehitusregistrile tuginedes on Märjamaa vallas viimastel aastatel ehituslube hajaasutusse antud välja tunduvalt rohkem kui tiheasutusse. Viimasel neljal-viiel aastal on suhte proportsioon 2,5-4 korda sõltuvalt aastast hajaasutuse kasuks. Tendents on ehitada maale.

Märjamaa valla 7200 elanikust ligi pool elavad Märjamaal ja Märjamaa eeslinnaks kutsutavas Orgital. Ülejäänud elanikkond jaguneb valla 81 küla vahel, nende hulgas ka nn endised majandikeskused.

Keskmine asustustihedus valas on 8,5 in/km².

Eestlane on läbi aegade harjunud elama omaette hajakülas, harvemal juhul kobarkülas, ta hindab privaatsust, looduskeskust ja seda, et tülikas naaber teda ei sega. Paljud omanikku vahetanud talukohad on leidnud algul kasutamist suvekodudena, hiljem muutunud püsielupaigaks. Kel võimalus maalt tööle käia, sõitb oma tegemised ringi, paljud muutuvad püsielanikeks aktiivse tööea järel, nautides täisväärtuslikku pensionipõlve eemal linnakärast.

Kui küsida noore toimetuleva pere käest, mis on maal elamiseks minimaalselt vajalik, siis vastus on lühike: teede ja side olemasolu. Tundub justkui vähe, sügavamalt sisusse tungides selgub, et aastaringne teehoolitus ja investeeringud interaktiivsesse keskkonda on lõppkokkuvõttes väga kulukad. Nii vallale kui ka valla kodanikule.

Eesti riik hiilgab oma olematu regionaalpoliitikaga ja ajale jalgu jäänud haldussüsteemiga. Regionaalselt ei tunnistata enam isegi kõiki maakonnakeskusi, eelisarendatavad on 4-5 suurlinna ja neid ümbritsevad linnaliste keskustega asulad. Samas toimetatakse ühesuguse seadusandluse järgi kõigis 226 erineva suuruse ja rahvaarvuga omavalitsuses.

Oleme muutunud oma tegemistes multifunktsionaalseks, seda on soodustanud nüüdisaegse tehnoloogia kättesaadavus, interaktiivne keskkond, elukestva õppe vajadus ja võimalus. Töökoht kodukontoris, lapse kooliasju jälgime e-koolis, pangaasjad toimetame e-pangas.

Vabavarana saadavad tehnoloogilised lahendused võimaldavad leida kodulehe platvormi, jälgida spordiülekannet internetis või vastata samaga üle ilma oma küla kokkutulekust.

Maal on võimalik privaatses ja puhtas looduskeskkonnas elada täisväärtuslikku elu, mis kaalub üles paratamatu transpordivajaduse ja tihti suuremad kulutused, et pääseda liikuma. Paraku peame riigimeestele ikka veel tõestama, et kanname endas jätkuvalt soovi elada maal ja olla metsaveererahvas.

Detailplaneering näeb ette nii elamu kui ka tiigi rajamist.

Foto: ARVO KULDEPPE

Marit Lilienthal: Tunnen, et mind ei taheta sinna

Katrin Helend-Aaviku

Laupäevases lehes ilmus lugu „Ametnike meelest Vahastu tiik kellegi õigusi ei riku“, kuid kajastamata jäi kinistu omaniku seisukoht, kelle vastused ei jõudnud lehe trükkimineku ajaks toimetusse. Jätkame siinkohal teema kajastamist ja avaldame Marit Lilienthali vastused Nädalise küsimustele.

Detailplaneeringu järgi on teil kavas rajada Indreku kinnistule peale elamu ka tiik. Millisel otstarbel hakkate tiiki kasutama? Perekond Kahl kardab, et tegemist on kruusakae-vandusega tulu saamise eesmärgil, mis võib viia nende kaevudest vee ja laieneda kontrollimatult ettenähtud piiridest välja.

Marit Lilienthal: Detailplaneering näeb tõepoolest ette nii elamu kui ka tiigi rajamist.

Kuna olen keraamik, siis oli mõte ehitada tervislik ökosavimaja. Kuna kinnistu pinnas on kõike muud kui viljakandev, siis tuli mõte rajada tiik karpkaladele, esialgu enda tarbeks.

Kahlide põhiline kartus, mida nad esile tõid, oli see, et rajatav tiik imeb nende salvkaevust vee ära. See ei

ole loogiline, sest tiigist vett välja ei juhitata.

Käisin ise Kahlide juures, kilekott ilusa suure peegelkarpkalaga näpus. Lootsin, et nad saavad aru, et mul on tõsi taga kalade tarbeks tiigi rajamisega. Jutuajamisest Reet Kahliga jäi mulle mulje, et see teda ei huvitanudki, pigem olin soovimatu naaber. Sellest on võimalik ka aru saada, sest seniajani on eakad Kahlid elanud ilma naabriteta.

Naabrite sõnul oleks tiigi rajamiseks sobivam koht hoopis natuke eemal madalama maa peal. Miks valisite selleks just krundi kõrgeima koha, kus tõenäoliselt peab sügavamalt kaevama, et vesi sisse tuleks?

Kuna ilumeel ei ole minust kauge kaarega mööda käinud, siis püüdsin mõelda, kuidas oleks ja jääks kõige ilusam. Pealegi sai Kahlidele vastu tuldud ja detailplaneering ringi tehtud.

Maja nihkus kõrgemale, tiigialust pinda sai vähendatud ja tiigi asukoht nii palju kui võimalik allapoole toodud. Kuna tegu on küllaltki väikesel maatükiga, siis ei ole ka eriti palju variante.

Minu kinnistu kõrval on kole nõukaaegne töökoda.

Kuhu teie oma maja ehitaksite? Vaevalt, et töökoja kõrvale või vastu, kui on võimalik seda vältida ja pisut eemale ehitada. See, et töökoda asub sellel poolel, kus pinnas on kõrgem, ei ole minu teha.

Kas teie arvates võiks rajatav tiik mingil moel lõhkuda linnamäe ajaloolist kooslust?

Kindlasti mitte, seda enam, et tiigialust pinda vähendati ja linnamäepoolsest osast seda ei näegi. Minu arvates oleks muidugi olnud ilusam, kui tiigi suurus oleks jäänud esialgselt plaanituks, siis oleksid linnamäe külastavad inimesed saanud nautida ka vaadet tiigile.

Kuidas hästi hooldatud veesilm linnamäe kahjustab?

Tegelete saviesemete valmistamisega. Kas on plaan ka Vahastus hakata sama ettevõtmisega tegelema ja sinna kohapeale elama tulla? Millised on üldse tulevikuplaanid selle kohaga seoses?

Selline plaan tõepoolest oli, tulla tagasi oma esivanemate koju. Seda enam, et lapsepõlves olen seal elanud. Hiljem sai sellest kohast mulle ja mu kahele esimesele lapsele kevadest sügiseni suvekodu. Kahle siis seal ei elanud.

Plaanisin hakata Vahastus keraamikat valmistama ja tooted müüa kolmandat aastat funktsioneerivas keraamika poodi-töökotta, mis asub Pärnus ja kus ma hetkelgi töötan.

Emotsionaalselt on see kohtuprotsess mind väga ära kurnanud ning väsitatud. Plaanisin hiljemalt selle aasta suve lõpuks sisse kolida. Kohtuuste kulutamine on uskomatult pikale veninud ning tekitanud kahtluse, kas ma ikka tahan sinna enam minna, sest sellises väikeses külas on naabrid väga olulised ja nendega läbisaamine samuti.

Üha enam tunnen, et mind ei taheta sinna ja olen soovimatu. Minu soov oli head teha, taastada esivanemate räämas kodukoht. Tunnen enast tõesti halvasti, korduvalt on minust maalitud sellise inimese pilt, et kui sa hea laps ei ole ja sõna ei kuula, tuleb tädi Marit... siinkohal vabandan, emotsioonid...

Mul on pikk aeg olnud järele mõelda, et äkki on parem see koht ära müüa, äkki pole uue omaniku vastu naabritel midagi, äkki ei pea paika ütlus „uus ja hüllem“, või äkki peab? Äkki laabub kõik iseenesest. Neid äkki-ga algavaid küsimusi on palju, vastust aga veel ei ole.

KIRJUTAVAD, HELISTAVAD, MEILIVAD

Rubriiki toimetab TIIA TRUU, tel 489 2139. Avaldatud seisukohad ei pruugi ühtida toimetuse omadega.

Suur tänu Rapla haigla sünnitusosakonnale!

Suur tänu kõigile Rapla haigla sünnitusosakonna töötajatele väga hooliva ja meeldiva suhtumise eest patsientidesse eesotsas arst Ineta Pruusiga. Tema lahkus ja tähelepanelikkus on erilised.

Päevast päeva teeb see kollektiiv nii tänuväärset tööd. Mingil juhul ei tohiks mõeldagi sellele, et Rapla maakonnahaiglast sünnitusosakond

kaob. See on sama vajalik kui kõik teised osakonnad või veelgi vajalikum.

Tänuilukud ema Katrin ja pisi-Kirke

Ka hingedekuul rüüstatakse kalmusid

M.L. helistas Kohilast ja oli äärmiselt nõrduinud: „Viisime abikaasaga mõlema vanemate haudadele seekord kunstlilled, et oleks natukene

rõõmsam vaade kadunute kalmudele ka pimedavõitu novembrikuus.

Suur oli üllatus, kui mõni tund hiljem jõudsid koju meie lapsed ja ütlesid, et nad käisid Tallinnast tulles ka surnuaias ja panid vanavanemate haudadel küünlad põlema. Mingeid kunstlilli seal polevat olnud.

Kontrollisime asja järgmisel päeval – mis läinud, see läinud. Kalmudel põlesid veel ainult küünlad. Keegi oli jõudnud umbes kolme tunni jooksul sealt kunstlilled ära

võtta. Ei oska arvata, kas niisama võtta või leidsid need koha näppaja lähedaste haudadel.“

Proua Galina ütles, et sel sügisel mattis ta Rapla kalmistule oma ema ja laste vanaema ning viis küünlad tema kalmule hingedepäeval. Paraku järgmisel päeval neid enam polnud.

„Lohutasin mõttes ema ja ennast, et toon varsti uued. Mind on kasvatatud nii, et surnuaias on kõik püha ja puutumatu,“ ütles ta.

JURISTI NÕUANNE

Lugeja küsib: Kuidas sätestada töölepingus õigesti osalist tööaega?

Vastab Tööinspektsiooni Lääne inspektsiooni tööinspektor-jurist Peeter Eesmaa:

Töölepingu seaduse (TLS) § 43 lg 1 ja 2 järeldeb, et täistööaja korral on töötaja tööaeg 40 tundi 7-päevase ajavahemiku kohta. Eeldatakse, et töötaja töötab 8 tundi päevas. Osalise tööajaga on tegemist siis, kui töötaja ja tööandja on kokku leppinud lühemas tööajas. Siit järeldeb, et pikemas tööajas kui 40 tundi nädalas töölepingus kokku leppida ei saa. Töötundide miinimumi nädalas seadusest ei leia. Töölepingu pooled on selle määramisel vabad. Praktikast pole harvad juhtumid, kus osalise tööaja pikkus nädalas on töölepingus jäetud täpsustamata või on see näidatud mitmeti tõlgendatavalt. See põhjustab asjatuid vaidlusi töölepingu poolte vahel, mida tuleks vältida. Näiteks: Tööaeg on näidatud vahemikuna, 25–40 tundi nädalas. Antud määratlus võimaldab erinevaid tõlgendusi. Pole võimalik tuvastada, mis hetkest saame rääkida ületundidest ning millal kohaldada TLS § 35 (töötasu maksmine töö mitteandmise korral). Töölepingus märgitakse, et töötaja töötab 30 tundi nädalas. Kas E-R 6 tundi, E-L 5 tundi või rakendatakse tööaja summeeritud arvestust, jääb selgusetuks. Alljärgnevalt mõned soovitusel osalise tööaja sätestamiseks töölepingus.

Tööaeg tuleb märkida töölepingusse konkreetse, lepingu poolte poolt üheselt tõlgendatavana ja tingimata näidata tööaeg nädalas. Näide: töötaja töötab osalise tööajaga 30 tundi seitsmepäevase ajavahemiku kohta. Tööandja on see, kes tagab tööaja korralduse ettevõttes. Tööaja korraldus hõlmab eelkõige tööaja algust, lõppu ja tööpäevasiseid vaheaegu. Üldjuhul on need küsimused sätestatud tööandja kehtestatud reeglites töökorraldusele. Alati võib kokku leppida teisiti, kui on kirjas mainitud reeglites. Osalise tööajaga töötamise korral see tihti peale nii ongi. Siit järgmine soovitus: **töölepingus on soovitatav märkida tööpäeva kestus, selle algus ja lõpp ja nädalapäevad, millal töötaja tööülesandeid täidab.** Näide: töötaja töötab E-R 6 tundi päevas kella 8-14.

Kui tööaja arvestamisel kohaldatakse tööaja summeeritud arvestust, siis tuleks töölepingus märkida summeerimisperioodi pikkus ning algus, vajadusel ka lõpp. See võib olla 1 kuu, 2 ja enam kuud, kvartal, teatud tingimustel ka rohkem. Näide: töötaja tööaja arvestus toimub summeeritult, mille pikkus on kolm kalendrikuud. Arvestusperiood algab 1. jaanuariga. Sõltuvalt tööandja tegevusvaldkonnast, võib osalises tööajas kokku leppida selliselt, et 01.01. - 30.04 on töötaja tööaeg 20 tundi nädalas, 01.05. - 31.12 30 tundi nädalas. Osalise tööajaga töötamise korral on õigus iga-aastasele põhipuhkusele samas määras kui täistööajaga töötamise korral. Kui tööpäeva kestus ei ületa 6 tundi, siis tööpäevasisest vaheaega pikkusega 30 minutit tööandja ei ole kohustatud andma. Osalise tööajaga töötamise korral rakendub kõik ületundide kohta sätestatu. Kui töötaja on töötanud rohkem kui töölepingus kokku lepiti ning arvestusperioodi lõppedes selgub, et on tehtud ületunde, tuleb need hüvitada vaba aja andmisega või rahas. Kui tööandja kokku lepitud mahus tööga ei kindlusta, peab ta keskmist töötasu maksma TLS § 35 alusel. Töötajaga, kes võetakse tööle osalise tööajaga, võib sõlmida tähtajalise töölepingu. Kui töötaja töötab osalise tööajaga graafiku alusel ning tööaja arvestus toimub summeeritult, siis tema tööpäevad võivad olla pikemad kui 8 tundi.

Tuleohutuse eest vastutab iga küttekolde omanik

Janek Jõgi

Päästeteenistuse andmetel on ligi pool hoonetes puhkevatest tulekahjust seotud kütmisega ja seetõttu oleks rumal ja hoolimatu jätta tähelepanuta Riigikogus vastu võetud ja 1. septembril 2010 kehtima hakanud uus tuleohutusseadus, mis reguleerib muuhulgas ka füüsiliste isikute kohustused, õigused ja vastutuse tuleohutuse tagamisel.

Antud seaduse kohaselt kohustub iga isik järgima tuleohutuse nõudeid ja kontrollima tema valduses oleva kinnisasja, ehitise, ruumi, seadme ja nende kasutamise ohutust ja nõuetekohasust. Küttesüsteemi kasutamisel on isik kohustatud tagama ohutuse nii inimese elule, varale kui ka keskkonnale ning hoiduma tegevusest, mis võib põhjustada tulekahju. Oluline on, et jälgitaks ehitises nõutavate päästevahendite ja tuleohutuspäigaldiste olemasolu ja korrahoidu. Vabariigi valitsuse määruse (Ehitisele ja selle osale esitatavad tuleohutuse nõuded) kohaselt peab alates 1. juulist 2009 igal elamispinnal vähemalt ühes ruumis olema suitsuandur, mille töökorras olemist soovib Päästeamet kontrollida vähemalt kord nädalas. Kasutusel olevat ahju, kaminat või pliiti ning nende korstnat ja ühenduslõõri peab puhastama vastavalt vajadusele, kuid mitte harvemini kui nende dokumentatsioonis on ette nähtud. Dokumentatsiooni puudumisel või kui dokumentatsioonis ei ole ette nähtud muud sagedust, tuleb neid puhastada vähemalt üks kord aastas. Puhastamissagedus peab välistama tahmapõlengu ohu. See tähendab, et kui tahmapõleng on juba tekki-

nud, on tuleohutuse nõudeid rikutud. Tahmapõlengud on ohtlikud, sest temperatuur korstnas võib tõusta 1000 kraadini ja kütta korstnaja välispinna nii kuumaks, et see võib süüdata läheduses asuva puidust või mõnest muust põlevast materjalist seina või vahelae. Tavapärase kütmise temperatuur kõigub 300-400°C vahel. Eramajas, st üksikelamus, suvilas, aiamaas, taluhoones ja väikeehitises võib ahju, kaminat või pliiti ning korstnat ja ühenduslõõri enda tarbeks puhastada (välja arvatud tahma põletamine suitsulõõrides) ka korstnapühkija kutsetunnistusega

isik, järgides küttesüsteemide puhastamise nõudeid, kuid vähemalt üks kord viie aasta jooksul peab ka antud juhul ahju, kaminat või pliiti ning nende korstnat ja ühenduslõõri puhastama korstnapühkija kutsetunnistusega isik, kes teostatud tööde, küttesüsteemi tehnilise seisukorra ning ohutuse kohta väljastab akti, millega ta võtab endale vastutuse tuleohutuse eest. Ehitise valdaja peab korstnapühkijalt saadud akti säilitama järgmise korstnapühkimise akti saamiseni. Kui ilmnevad probleemid kütmisel, tuleb kohe pöörduda korstnapühkija või pottsepa poole, kes küttesüsteemid üle kontrolliks ja veab kõrvaldaks. Siinkohal tasub tähelepanu pöörata asjaolule, et töö tellijal on õigus korstnapühkijalt küsida kutsetunnistust välistamiseks libakorstnapühkijate, kes küll võtavad tehtud tööde eest raha, kuid ei vastuta, teenuste kasutamist. Korstnapühkija kutse-

tunnistus, millele on üles tähendatud tunnistuse number, korstnapühkija nimi ja millele on kantud tuletõrjetemplid, tõendab, et korstnapühkija on läbinud erialase koolituse ja et ta on omandanud kutseoskusteks vajalikud teadmised. Lisaks eeltoodud punktidele sätestab tuleohutuse seadus karistused neile, kes antud seadust kas siis teadlikult või teadmatult rikuvad. Seaduse mittetundmine ei vabanda seaduse täitmatajätmist. Asja mõte ei ole rahatrahvi ähvardusel kellegi liistule tõmbamine, vaid siiski tuleohutuse tagamine. On ütlematagi selge, et ei ükski akt, määrus, seadus ega kutsetunnistus iseenesest ei välista tulekahju puhkemist, kuid on siiski tunduvalt kindlam ja iseenasti jaoks ohutum, kui küttesüsteemid on korras ja pädeva asjatundja poolt kontrollitud. Käesoleval aastal on tulekahjudes hukkunud 57 inimest, neist kaks Raplamaal.

Kasutusel olevat ahju, kaminat või pliiti ning nende korstnat ja ühenduslõõri peab puhastama vastavalt vajadusele, kuid mitte harvemini kui nende dokumentatsioonis on ette nähtud.

Foto: windhamcourt.com

HINNAVÕRDLUS

Päikeselised viljad sügismenüüsse

Katrin Helend-Aaviku

Sügistalviste lõrtsiste ilmade-ga tekib soov end turgutada päikeseliste viljadega. Täna-ses hinnavõrdluses olevad mandariin ja banaan on kõi-gile teada-tuntud, ka greibi suuremakasvulisem sugulane

vitamiinipomm pomelo ei ole enam paljudele võõras. Hurmaa on aga endiselt veidi tagaplaanile jäänud.

Aga asjata, sest oranžikas vili sisaldab lisaks A-vitamiini-le ka rohkesti C-vitamiini ja pealegi maitseb hästi. Üks hurmaa sisaldab umbes 118

kalorit ja kõigest kolm prot-senti rasva. Vanad kreeklased nimetasid hurmaad jumalate toiduks. Hurmaad ostes tuleb jälgida, et see oleks ümmar-gune, priske ning sileda ja läikiva pinnaga. Plekkide või armidega, mõranenud koorega või vilja tipust puudu olevate

lehtedega hurmaa on parem ostmata jätta. Soovitatav on osta kõva pinnaga hurmaa ja lasta sel toatemperatuuril paar päeva küpseda. Süües võib viljal õhukese koore eemaldada, aga võib ka süüa viljaliha lusikaga kesta seest, nagu kiivi puhul.

	Mandariin 1 kg	Pomelo 1 kg	Banaan 1 kg	Hurmaa 1 kg
Rapla Konsum	19.90	33.90	17.90	38.50
Rapla Karman	17.90	27.90	19.90	23.90
Food Market	19.90	-	24.30	-
Ristiku pood	-	-	-	-
Rapla Säästumarket	21.90	21.90	17.90	25.90
Mahlamäe A ja O	24.90	-	17.90	-
Maxima	21.90	13.90	17.90	26.90
Kati pood	20.-	24.-	19.-	36.-
Grossi Toidukaubad	18.80	24.80	19.40	23.80

Hinnad on seisuga 22. november 2010

Eesti Tootukassa

www.tootukassa.ee
Tootukassa Raplamaa osakond
Tallinna mnt 14, 79513 Rapla
VABAD TÖÖKOHAD
Rapla maakonnas seisuga 22.11.2010

Ametinimetus	Töökoha asukoht	Töötasu
Juuksur	Rapla linn	kokkuleppel
Värviliini oper. (2)	Keava alevik	kokkuleppel
Pahteldaja, viim. (3)	Keava alevik	kokkuleppel
Objekti tööjuht	Kehtna alevik	kokkuleppel
Õpetaja	Raikküla	vastavalt astmepalgamäärale
Ehitustööline	Kehtna alevik	kokkuleppel
Nelikanthöövli op.	Eidapere alevik	kokkuleppel
Frontaal-laaduri juht, mehaanik	Järvakandi alev	kokkuleppel
Plastivalaja, survevalu masinate operaator (5)	Alu alevik	50 kr tunnis
Info tel 485 7987 rapla@tootukassa.ee		

Müüme

- **SAEPURUPELLETIT**
- **PUIDUBRIKETTI**

PELLET 8 mm
Premium kvaliteet
25 kg kott 2830 kr/alus
(alus 900 kg, 36 kotti)

FLEX HEAT BRIKETT ümar
25 kg kott 2880 kr/t

Min. kogus 0,5 tonni
Transport kokkuleppel!

TELLIMINE
527 8738, info@mults.ee
Autorevol OÜ
Purila küla Rapla vald

**Dr. Gunnar Männiku
vastuvõtt**

Sadolini Spordihoones
Raplas Viljandi mnt 69 A
27. novembril

- Liigeste, kaela- ja seljavalud
- Spordivigastused
- Manuaalteraapia

Info ja registreerimine
tel 5622 6959

See on raamat noorele,
et mõista oma vanemate
noorusaja deemoneid.

See on raamat
täiskasvanutele,
et meenutada hirmuga
segatud õnneaega.

See on lugu armastusest,
mis oli ilus ka
kommunistliku
kasarmu halluses.

**Kuulutusi saab saata ka
Nädalise veebiküljelt:
www.nadalin.ee**

**Taas avatud Okta Centrumis
SÖÖGIKOHT**

Praadide hinnad alates 30 kr.
Püsiklientidele paindlikud
tingimused tasumiseks
(1x nädalas).
Toitu saab ka kaasa osta.

Osutame cateringteenust,
samuti võib meie kohvikus
korraldada erinevaid üritusi.
Puudub ruumide renditasu
ja alkoholi võib ise kaasa võtta.

Info tel 627 3712, 5666 0777

HAKKEPUIDU TOOTMINE

- **PUIDU (VÖSA) HAKKIMISE TEENUS**
Info tel 5593 3899 • kaido@reinpaul.ee
- **PUIDUTÖÖTLEMISE JÄÄKIDE (PINDLAUAD, SAEPURU, KLOTSID, HÖÖVELLAAST) OST**
- **PUITEHITISTE LAMMUTUSJÄÄKIDE HAKKIMINE**
Info tel 528 5800 • www.reinpaul.ee

**Vana Baskini
Teater**

VALEDETEKTOR
30. november 19.00 Rapla Kultuurikeskus

ÜLLATUSKÜLALINE
3. detsember 19.00 Märjamaa Rahvamaja

MÜÜAKSE

**MÜÜMINE
ON LIHTNE!**
www.muu.ee

küttepuid, erinevad mõõdud. H.
450 kr/rm. Tel 5373 7294

looduslikku kruusa, 6 t auto.
Tel 5373 7294

4 toal krt Raplas või vahetada
väiksema vastu. Tel 5858 6512

Toosikannu Metsahaldus müüb
küttepuid koos veoga.
Tel 5693 9535

kuivi pakitud kütteklotse ja ka-
minapuid 40 l võrkkotis. Vedu
tasuta. Tel 523 8503

OÜ Pajaka Puit müüb lõhutud
tooreid lehtpuu- ning kuivi okas-
puu küttepuid, mõõdud tellija
soovil, hind koos transpordiga al
400 kr/rm. Tel 502 4895

saunaahjusid, kaminaid, pliite.
Soodsalt. Tel 505 4355

tooreid ja kuivi lõhutud lepaküt-
tepuid 30, 40, 50, 60 cm. Asume
Raplas. Tel 516 6305

lõhutud küttepuid, märg ja
kuiv. Küsi hinda! Tel 5550 5574
Holmes&Meyers

pakitud turbabriketti, puidubri-
ketti. Kojuvedu. Tel 5359 2794

renoveerimist vajav maja Rapla
linnas Suve 1, vesi, kanalisatsioon
olemas. Hind 540 000 kr.
Tel 522 7459

imiku võrevoodi koos madratsi-
ga. Heas korras. Tel 5624 7832

2 toal krt Mahlamäe 3.
Tel 5566 8875

head söögikartulit. Tel 513 8391

KADUNUD

noor isane must karvane kass
Raplas. Tel 5330 7437

OSTETAKSE

Musta ja värvilise metalli kok-
kuost Raplas Järna 2. Vedu ja
lõikamine. Head hinnad ja kiired
ülekanded. Avatud E-R 8-18, L-P
10-16. Tel 5673 2463

metsakinnistuid ja kasvavat
metsa, kuuse- ja männipalki,
kase-, kuuse-, männi- ja haava-
paberipuud. Tel 528 4932, info@
timberston.ee

Firma ostab kasvavat leppa ja 3
m leppa Käru laoplatsil.
Tel 5373 7294

OÜ Pajaka Puit ostab metsakin-

nistuid ja kasvavat metsa. Tel
502 4895

OÜ ETEST PR ostab põllu- ja
metsamaad. Tel 504 5215, 514
5215

Musta ja värvilise vanametalli
kokkuost Raplas Mäepere jäätme-
jaama kõrval. Avatud: E-R 9-17.
Lisainfo tel 510 6374, 5668 1466,
www.feralmet.ee

vanametalli, vanu sõidu- ja
veoautosid (vajadusel ARKist
kustutamine). Vedu meie poolt, ka
nädalavahetusel. Tel 5679 7793

TEENUS

Raamatupidamine, aruanded. Tel
505 9669, info@holopoint.ee

Suurte ja ohtlike puude langeta-
mine. Tel 517 5783

Ehitajate ja remondin lamekatu-
seid. Tel 5629 8738

Ohtlike puude langetamine. Tel
5801 6373

Lame- ja viilkatuste ehitus- ning
remonditööd. Tel 5391 5528

Siseviimistlustööd.
Tel 5811 4824

MOBIILNE LINTSAEKAATRITTEENUS

hoovile. Tel 528 0616

Maalritööd. Tel 509 2829 Reet

MITMESUGUST

Raplamaa Vaegkuuljate Ühing
kutsub vaegkuuljaid teabepäe-
vale kolmapäeval,
24.11.2010 kl 10.30 Rapla kiriku
pastoraadis.
Info tel 5630 2178, 489 8391,
e-post: rapla@vaegkuuljad.ee,
www.raplavk.eu

SOOVIN ÜÜRIDA

1-2 toal renoveeritud ja möblee-
ritud krt Raplas. Tel 514 2060

BALCAS

Balcas Eesti AS ostab
**KUUSE- ja
MÄNNIPALKI**

INFO: Vaida, Harjumaa
tel 603 5282
e-post: balcas@balcas.ee

KAASTUNDEAVALDUSED

ES Sadolin AS avaldab
sügavat kaastunnet
Rauni Kipperile
ISA
surma puhul.

Avaldame kaastunnet Anne
Kalfile kalli ema
SINAIDA AKKERI
kaotuse puhul.
Raplamaa Partnerluskogu

*Mälestus on nagu muusika,
mis heliseb igavesti...*
Avaldame kaastunnet
Tõnule ja Toomasele ema
VIVI LEIURI
kaotuse puhul.
Naabrid Oja tänavalt

Südamlik kaastunne Anne
Kalfile perega kalli ema,
ämma ja vanaema
SINAIDA AKKERI
surma puhul.
Raikküla Vallavolikogu
Raikküla Vallavalitsus

Teatame kurbusega, et meie hulgast on lahkunud ema,
vanaema, vanavanaema ja vanavanavanaema
SINAIDA AKKER
8. VI 1920 – 20. XI 2010
Leinavad tütre Aino, Maimo ja Anne peredega
Ärasaatmine 25. novembril kl 12 Rapla kirikus

Avaldame kaastunnet
Aino Reinerile
EMA
kaotuse puhul.
Uus tn 9, 11, 12, 13, 16, 18
ning Helju, Endel, Eino ja
Rein

*Mõnd' kallist südant kaot' in,
mis järel' nuttes leinasin,
aeg andis teised tagasi:
ei ema südant – iialgi...*
(L. Koidula)
Mõeldame kurbusega, et meie hulgast on lahkunud ema,
vanaema, vanavanaema ja vanavanavanaema
SINAIDA AKKER
8. VI 1920 – 20. XI 2010
Leinavad tütre Aino, Maimo ja Anne peredega
Ärasaatmine 25. novembril kl 12 Rapla kirikus

Avaldame sügavat kaastunnet Annele ja Ainole peredega
kalli ema, ämma, vanaema ja vanavanaema
SINAIDA AKKERI
surma puhul.
Maimu, Eve, Ingrid, Lea ja Vello

Mälestame kallist täd
ROOSI KOKKA
ja avaldame kaastunnet
Helgale, Liinale, Katile ja
Telville.
Mihkel perega

*On lõputult valus,
aeg seda ei muuda,
ja kuidas ka paluks,
sa tulla ei suuda...*
Mälestame kallist täd
ROOSI KOKKA.
Südamlik kaastunne täd
Helgale ja kõigile lähedastele.
Õelapsed
Helle ja Kaljo peredega

Meie südamlik kaastunne
Üllele, Edale, Jaanikale ja
nende peredele
EEVI HANNI
surma puhul.
Endised töökaaslased
Aime, Anne, Milvi ja Elvi

*Vaikselt lahkusid, emake hea,
muredest, valudest
enam ei tea...*
Südamlik kaastunne Üllele,
Edale, Jaanikale kalli ema
EEVI HANNI
kaotuse puhul.
Marju ja Riina
perega